

תגמולים למשרתים במילואים

המוסד לביטוח לאומי משלם תגמולי מילואים לכל אלה הנקראים לשירות מילואים על פי חוק שירות הביטחון ולאומון על פי חוק שירות עבודה לשעת חירום. המוסד משלם גם הענקות לנערים עובדים עד גיל 18, שנעדרו מעבודתם עקב השתתפות בחינוך קדם צבאי (בתנאי שהשתתפו בה יומיים רצופים לפחות ושעבדו בשלושת החודשים שקדמו לפעילות 30 ימי עבודה לפחות).

הביטוח הלאומי רשאי, לאחר התייעצות עם הוועדה הציבורית לעניין שירות מילואים, להקצות הענקות לפיתוח שירותי רווחה לטובת משרתים במילואים ובני משפחותיהם.

השתתפות במיזם סל הרווחה

המוסד משתתף במיזם סל הרווחה של צה"ל, שנועד להגביר את הלכידות החברתית ולעורר הזדהות ואהדה כלפי המשרתים במילואים. במסגרת המיזם, המופעל בידי כוח אדם בצה"ל (אכ"א פרט), נערכים פעילויות נופש, ערבי יחידה, ערבי הוקרה ופעילויות גיבוש אחרות. סך ההענקות לא יעלה על 0.5% מאומדן הסכום השנתי הכולל של תגמולי המילואים המשולמים לפי החוק, והתקציב כולו לענף זה ממומן בידי משרד האוצר במסגרת תקציב הביטחון. המוסד משתתף במיזם משנת 1999. ב-2020 עמד היקף ההוצאה על 5.18 מיליון ש"ח, ובשנת 2021 עלתה ההוצאה בכ-25% והועברו 6.5 מיליון ש"ח (לוח 1 להלן).

לוח 1: השתתפות המוסד במיזם סל הרווחה (במיליוני ש"ח) 2014-2021 במחירים שוטפים.

שנה	סכום ההוצאה השנתית
2014	6.5
2015	6.5
2016	6.5
2017	5.5
2018	6.0
2019	6.1
2020	5.2
2021	6.5

תשלום מקדמות בזמן הירום

בזמני חירום פועל אגף המילואים בביטוח הלאומי בשיתוף עם צה"ל ומערכת הביטחון, כדי לשלם לכל המעסיקים שעובדיהם גויסו למילואים ולכל המשרתים הלא-שכירים – עצמאים, סטודנטים, מובטלים ועוד – מקדמות על חשבון תגמולי המילואים. כך למשל ב-2014, במבצע צוק איתן, היו כ-78% מן המגויסים שכירים שמעסיקיהם קיבלו מקדמות בסכום כולל של כ-184 מיליון ש"ח, וכ-22% היו לא-שכירים, שקיבלו מקדמות אישיות בסכום כולל של כ-44 מיליון ש"ח.

שיעור התגמול והיקף התשלומים

שיעור התגמול היומי נקבע על פי השכר ברוטו (החייב בדמי ביטוח) של העובד בשלושת החודשים שקדמו ל-1 בחודש שבו חל השירות, חלקי 90 ימים. לצורך החישוב מובאים בחשבון גם תגמולי מילואים, דמי אבטלה, דמי פגיעה בעבודה ודמי לידה. סכום המינימום לתשלום – 68% מהסכום הבסיסי מחולק ב-30 (בינואר 2021 : 199.56 ש"ח ליום, 5,987 ש"ח לחודש), וסכום המקסימום – 5 פעמים הסכום הבסיסי מחולק ב-30 (בינואר 2021 : 1,467.33 ש"ח ליום, 44,020 ש"ח לחודש).

היקף התשלומים מושפע מאירועים ביטחוניים, ולכן נתון לתנודות רבות (לוח 2 להלן). ב-2014, עקב מבצע צוק איתן, עלו התשלומים ריאלית ב-22.5%, והגיעו לכ-1.4 מיליארד ש"ח, וב-2015 ירדו ב-24%, לכמיליארד ש"ח. מ-2016 עלו התשלומים בהתמדה, וב-2018 הגיעו ל-1.2 מיליארד ש"ח בקירוב (עלייה ריאלית של 7.5% לעומת 2017). ב-2019 הם ירדו ל-1.17 מיליארד ש"ח בקירוב (ירידה של 6%). גם בשנת 2020 המשיכה מגמת הירידה, בשיעור של עוד כ-10% לעומת 2019, והיקף התשלומים הגיע לכמיליארד ש"ח (לוח 2 להלן). בשנת 2021 חלה בהיקף התשלומים עלייה ריאלית של 25.7%, לעומת 2020, והוא הגיע ל-1.3 מיליארד ש"ח בקירוב לאחר ירידה מצטברת של כ-156 בשנתיים שקדמו ל-2021. גיוס אנשי מילואים לתקופות ארוכות לצורך סיוע בהתמודדות עם מגפת הקורונה תרם לעלייה בהוצאה בשנת 2021.

לוח 2: תשלומים למשרתים במילואים (אלפי ש"ח). 2014-2021

שנה	מחירים שוטפים	מחירי 2021	שינוי ריאלי (אחוזים)
2014	1,357,530	1,379,362	22.5
2015	1,021,479	1,044,513	-24.3
2016	1,118,126	1,149,604	10.1
2017	1,137,306	1,166,498	1.5
2018	1,232,404	1,253,921	7.5
2019	1,168,002	1,178,476	-6.0
2020	1,046,107	1,061,717	-9.9
2021	1,334,752	1,334,752	25.7